
A KOMÁROMI ERŐD REVITALIZÁCIÓJA

Siklósi József

A TERVEZÉS TÖRTÉNETE

Kapcsolatunk Litomericzky Nándor építésszel, a komáromi Európa-udvar tervezőjével, már több éves. Ő javasolta a város vezetőinek, hogy az Öregvár revitalizációs terve Makovecz Imre irányításával készüljön. A tervezést a város az Európai Uniótól pályázaton elnyert pénzből finanszírozta, ezért a tervek tartalmi követelményeit is az Unió szabta meg. Ez azt jelenti, hogy részletesen előírták, milyen munkarészeket kell tartalmaznia a dokumentációnak. Ugyanígy európai előírásoknak megfelelően a tervezés közben konferenciát tartottunk, illetve sajtótájékoztatóval zártuk le a munkát.

Az erődöt 2005 őszén jártuk be először Makovecz Imrével és a helyi szakemberekkel. Lenyűgözött a méreteivel, és az állapotával is. Óriási lehetőséget láttunk a feladatban, és már az első helyszíni bejárás után úgy döntöttünk, hogy a belső

udvart be kell építeni. Ezt a gondolatot megerősítették a középkori metszetek és rajzok, amelyek azt mutatták, hogy a XV.–XVI. században is sűrűn be volt építve az udvar, amelyen templom és lakóházak is álltak, de amelyeknek ma már nyomuk sincs. A város vezetőivel és a komáromi építészekkel egyeztetve azt tapasztaltuk, hogy ők is támogatják ezt a fajta revitalizációt, ami nem kizárólag múzeumként, hanem a város élő szöveteként képzelel el az erődöt. Ebből következően a fejlesztésnek két iránya van. A meglévő erődfalak alatti – több mint 11 000 m² – terület felújítása és hasznosítása, illetve az udvar beépítése új épületekkel.

Makovecz Imrével beszélgetve a feladatról, helyesnek láttuk ismét arra a tervezési módszerre támaszkodni, ame-

lyet hosszú évekkel ezelőtt több ízben is sikerrel próbáltunk ki, hogy sok építésszel vonjunk be a munkába, akik az egyes részeket a beépítési tervnek megfelelően, de saját elképzeléseik szerint tervezik meg. Makovecz Imre megrajzolta az elrendezési tervet: az udvart egy középkorias kisvárosként alakította ki. Az egyes házakat, többnyire lakóépületeket az alábbi építészek tervezték meg, egyelőre vázlattervi szinten: Salamin Ferenc, Grekofski Nathalie, Gerencsér Judit, Őrfi József, Dobrosi Tamás, Fábrián Rigó Tamás, Szegedi Antal, Ferenc Attila, Zsigmond László, Bata Tibor, Jánosi

János, Horváth Zoltán, Csernyus Lőrinc, Turi Attila, Litomericzky Nándor, Varga Péter, Dóczé Szilvia és Siklósi József.

A munka megkezdése előtt közösen még egyszer bejártuk a helyszínt, azután kiosztottuk a feladatokat. Mindenki kapott egy vezérfonalként szolgáló füzetet, benne az együttes építészeti alapgondolatával, az előzmények leírásával. A románkori kisvárosi építészettel és a Karl Blossfeldt növényeket ábrázoló fotó-

iból ismert formavilágot alapul véve kellett az új épületek stílusát, morfológiáját megalkotni. Megbeszéltük az épületek szintszámát és rendeltetését is. Egyéb megkötést nem tettünk, mindenki önállóan tervezhetett, csak a részhatáridőket határoztuk meg.

Régen látott pezsgés indult meg a Kecse utcai irodában. Jó volt újra tapasztalni ezt a hangulatot, a közös szellemi munka frissességét. Az első vázlatok áttekintésekor már látszott, hogy a közös munka ötlete eredményes annak ellenére, hogy az épületek erősen eltértek egymástól. A távlati képeket összerajzolva aztán több érdekes megállapítást tehettünk a továbbtervezéshez, az építészeti finomításhoz. Az összerajzolt izometria megmutatta, hogy szinte mindenki túl individualista módon látott neki a rá eső rész meg-

fogalmazásának. Az eredményről sokat beszélgettünk, erről készült egy olyan összefoglaló, amely segítette a tervezés továbbvitelében. A végleges rajzok így készültek, és sikerült a korábnál jobban összezsírozni az együttes elemeit.

Az elkészült terv kb. 20 000 négyzetméternyi új beépítést tartalmaz, a földszinten üzleteket, szolgáltató és kereskedelmi épületrészeket, a felsőbb szinteken lakásokat. Makovecz Imre tervezett egy templomot és egy tornyot, amelyet a jövő és múlt házának nevezett el.

A várfalban meglévő helyiségekben a felújítás révén múzeum, éttermek, raktárak és passzázatok kaphatnak helyet. A vár sarkainál és a Duna felőli hosszoldalon az épületek felkúszhatnak a várfal tetejére. A bástyákra szállodák, panziók és lakások kerülhetnek. A várfal teteje így szerves

részévé válhat az egész beépítésnek. A gépkocsiforgalmat nem engedjük be a várba, a Duna és a város felőli oldalakon nagy parkolókat alakítunk ki számukra.

Az Öregvár és az Újvár között visszaállítjuk az egykori, ma már betemetett vizesárkot, ezáltal az Újvár felől hídon át lehet bejutni az új városnegyedbe.

A feladat – egy későbbi ütemben – kiterjed az Újvár beépítésének megtervezésére is, valamint az abban található régi kaszárnya újrahasznosítására, valamint a város és az erődök közötti terület beépítési tervére. Ez a különleges új városrész közvetlenül a belvároshoz kapcsolódik és felszámolja a városmaghoz tartozó terület sok évtizedes óta kihasználatlanságát, illetve katonai hasznosítása miatt megközelíthetlenségét.

